

Vlaams
Parlement

vergadering **C12**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 7 oktober 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kennis van de rentabiliteit bij landbouwbedrijven – 3104 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aanmoedigen van de afzet van peren in eigen land en in het buitenland – 2955 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verkoop van de nieuwe perenoogst – 2993 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opvolging van de pachtwetgeving – 3070 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over overbemesting in hobbytuinen – 17 (2015-2016)	11
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een beslissing rond de bouw van de nieuwe Oostendse vismijn – 20 (2015-2016)	14
VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over investeringssteun voor jonge vissers – 45 (2015-2016)	15
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een verhoogde tussenkomst in de Rendac-factuur – 48 (2015-2016)	18
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbreiding van de waarborgregeling voor landbouwers – 49 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over ggo's en Monsanto – 64 (2015-2016)	22
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opvolging van het blauwtongvirus – 79 (2015-2016)	25

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kennis van de rentabiliteit bij landbouwbedrijven – 3104 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Voorzitter, op 3 juni vond in deze commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een hoorzitting plaats met de vzw Boeren op een Kruispunt. Het werd een boeiende hoorzitting waarbij een aantal fundamentele bekommernissen van bedrijven naar voren werden gebracht. Een groot pijnpunt dat zij hier aanstipten, was de beperkte kennis van de landbouwbedrijven over de rentabiliteit van hun landbouwactiviteit. De coördinator van de vzw Boeren op een Kruispunt maakte melding van een heel aantal problemen op dit vlak. Landbouwers kennen de kostprijs voor de productie van hun product niet. Ze vergeten hun investeringen mee te nemen in hun berekening. Er is vaak een te beperkte bedrijfseconomische boekhouding.

Minister, in uw beleidsnota meent u dat de rentabiliteit van de diverse land- en tuinbouwsectoren moet worden opgevolgd. Dankzij 'KRATOS-Raad op maat' zullen land- en tuinbouwers advies kunnen vragen over uiteenlopende onderwerpen, verdeeld over negen verschillende modules: het ondernemingsplan, bedrijfseconomisch advies, randvoorwaarden, vergroening, biodiversiteit, klimaat, water, bodem en arbeidsveiligheid.

Ook in de commissievergaderingen van 2 en 23 september jongstleden verwees u in het kader van de moeilijkheden in de landbouwsector naar het nut en belang van bedrijfsadvisering en concreet naar KRATOS. Daarnaast geeft u in uw beleidsnota ook aan te willen inzetten op preventieve bedrijfsondersteuning en falingspreventie.

Is KRATOS al operationeel? Zo neen, wanneer kan dan wel van start worden gegaan? Is er ruimte voor risicobeheersing binnen KRATOS? Geeft dit ondersteunende programma ook advies wanneer een landbouwer te veel risico's neemt op het vlak van investeringen en/of teeltkeuzes? Welke adviesdiensten zijn geselecteerd? Hoe zult u de bijkomende voornemens rond preventieve bedrijfs-ondersteuning en falingspreventie uit de beleidsnota omzetten in concreet beleid?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Joosen, dit is inderdaad een aandachtspunt binnen mijn beleid. Het staat in mijn beleidsnota en zal ook terugkomen in de beleidsbrief. Heel specifiek is er een nieuw bedrijfsadviessysteem KRATOS, dat past binnen het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB). Die dienst is in volle oprichting. Er moeten bepaalde procedures worden gevolgd. We hebben een overheidsopdracht uitgeschreven. Alle offertes zijn binnen en worden momenteel gescreend. We moeten dan definitief een aanduiding doen en het traject doorlopen met de Inspectie van Financiën enzovoort.

KRATOS zal advies geven over diverse thema's met aparte modules. Er is een module 'ondernemingsplan en bedrijfseconomische boekhouding'. De bedoeling is dat de adviesverlener de landbouwer ondersteunt met het inschatten van het risico van zijn bedrijfsvoering. Het is een soort screening van het bedrijf op het vlak van kwetsbaarheid en hoe men zich daartegen kan wapenen. Op die manier maken ze een echt bedrijfs- en ondernemingsplan op.

Ik streef er ook naar dat er heel wat wordt gedaan met betrekking tot preventieve bedrijfsondersteuning en falingspreventie. Er is voorzien in specifieke naschoolse

opleiding voor de land- en tuinbouw. In de lespakketen zijn volgende thema's opgenomen: rentabiliteit, kostprijsberekening en er zijn de startersopleidingen die gevolgd moeten worden om investeringssteun te krijgen met bedrijfseconomisch inzicht, boekhouding, ondernemingsplannen, financiering, risicobeheersing enzovoort. Op het einde wordt zelfs een proef, een soort examen, afgenomen.

Het Departement Landbouw en Visserij publiceert regelmatig studies maar ook inzichten over het levensvatbaar zijn van bedrijven. Tijdens de groepsvoorlichtingsmomenten komt dat ook dikwijls aan bod en worden de resultaten voorgesteld.

Ik verwijs ook naar de visiedagen Zuivel. Voordat de quota zijn afgeschaft, hebben we met de ruime zuivelsector nagegaan hoe hij zich weerbaar kan maken. Dat wordt binnenkort afgesloten. Het waren verschillende momenten waarbij we met iedereen samen hebben gezeten, bottom-up maar met experten, om na te denken over wat er kan worden gedaan om de sector te versterken. De risicobeheerstrategie is daarin opgenomen. Binnenkort kunnen er definitieve conclusies worden getrokken.

Voor ons blijft dit een aandachtspunt en het is terecht dat u daar vandaag de nadruk op legt.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Aandacht voor risicomanagement op bedrijfsniveau, financiële risico's, keuze van activiteit, diversificatie en specialisatie moeten centraal staan in het debat. Er moet ook aandacht zijn voor risicomanagement op sectorniveau en de diversificatie van de export. Die aspecten zijn in het debat een beetje onderbelicht gebleven. Ik ben erg tevreden met de positieve keuze in uw beleidsnota voor het inzetten op KRATOS. Ook in deze commissie hebt u het belang daarvan al enkele keren aangehaald. Ik kijk uit naar de beleidsbrief waarin dat belang opnieuw zal worden onderstreept. We moeten de werking zeker van nabij blijven opvolgen en kijken of alle mogelijkheden die er zijn wel worden benut. Hebt u een prognose over wanneer dit operationeel zal zijn?

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik wil zeker geen afbreuk doen aan het zeer waardevolle van deze vraag. Het grote probleem is niet zozeer dat bedrijfsleiders de kostprijs niet kennen, maar wel dat ze die niet altijd kunnen doorrekenen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De bedoeling is dat we hiermee volgend jaar van start kunnen gaan. De overheidsopdracht heeft nogal wat hindernissen gekend op het vlak van de procedure en de uitschrijving, maar we geraken er wel uit. De bedoeling is dat dit begin dit jaar in orde is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aanmoedigen van de afzet van peren in eigen land en in het buitenland – 2955 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verkoop van de nieuwe perenoogst – 2993 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ik heb inderdaad een vraag over de perenoogst ingediend, die vrij goed wordt ingeschat. Anderzijds horen we dat de peren die in de winkels liggen, moeilijk verkocht worden.

Er is sprake van een halvering ten aanzien van een normaal jaar, terwijl de kwaliteit van een uitzonderlijk goed niveau is. Het probleem blijft de Russische boycot, waarvan onlangs is medegedeeld dat hij met een jaar wordt verlengd. Dat treft vooral onze perensector zeer hard. Vorig jaar voorzag Europa nog in compensatiemaatregelen, maar dat blijkt dit jaar niet meer het geval te zijn. Die compensatiemaatregelen zorgden er voor dat ruim 850 hectare peren niet geoogst werden omdat een aantal telers voor de Europese steun koos en de peren aan de bomen liet hangen. Bij gebrek aan nieuwe middelen komt er dit jaar ongeveer 34.000 ton extra peren op de markt, met als gevolg wellicht een slechtere prijsvorming wegens het grote aanbod. Daarenboven was er in 2014 een solidariteitsgolf vanwege de Vlaamse consumenten. Iedereen was geneigd de perensector te steunen en extra peren te kopen. Daarnaast werden inspanningen gedaan om nieuwe markten te prospecteren voor de afzet van onze peren. Dat leverde resultaten op voor export naar China, India en Canada. Helaas weegt hun marktaandeel helemaal niet op tegen het verloren aandeel in Rusland.

Minister, wat zijn de concrete resultaten van de zoektocht naar nieuwe afzetmarkten vanuit VLAM voor de Vlaamse peren? Wat zijn de afzetprognoses van de nieuwe markten India, China en Canada tijdens het komende jaar? Is VLAM bezig met het zoeken naar nieuwe afzetmarkten? Welke concrete initiatieven werden genomen of zitten in de pipeline, en hoe zal dit zich vertalen in het jaarprogramma? Worden er, gelet op de moeilijke afzet van peren in eigen land, op korte termijn initiatieven gepland ter promotie van Vlaamse peren? Hoe waakt VLAM erover dat het marktaandeel van Vlaamse peren op peil blijft of versterkt wordt in de bestaande markten, zoals in onze buurlanden en in Scandinavië? Worden er vanuit Europa nog nieuwe steunmaatregelen of verlengingen van de bestaande steunmaatregelen overwogen? Zult u dat opnieuw aankaarten op Europees niveau?

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik hou nogal van beknoptheid, dus ik ga niet het hele verhaal van collega Peeters herhalen. Haar vraag was immers exact dezelfde.

De enige vraag die ik er nog aan wil toevoegen is of u er enig zicht op hebt hoeveel boeren gebruik zouden kunnen maken van de nieuwe steunmaatregel. Ik heb een aantal gesprekken gehad met fruitboeren de afgelopen weken. Voor dit jaar is het niet zo dramatisch als vorig jaar. Ik denk dat het al bij al nog meevalt. De boeren raken hun peren min of meer kwijt. In die zin luidt mijn vraag of u er enig idee van hebt of de steunmaatregel echt nodig zal zijn dit jaar.

De vragen die collega Peeters stelt, blijven natuurlijk pertinent. De sector is in crisis. Nu valt het even mee. Vorig jaar was het een ramp. Voor volgend jaar weten we het niet. We moeten dus blijven inzetten op ondersteuning en het zoeken naar nieuwe afzetmarkten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik hou ook van beknoptheid, maar ik heb toch een uitvoerig antwoord voor jullie.

Jullie hebben zelf al aangegeven dat er een belangrijk verschil is tussen dit jaar en vorig jaar. Vorig jaar was er een soort schokeffect. Vlak voordat de peren moesten worden geoogst, werd de Ruslandboycot ingesteld. We hebben toen grote solidariteit en ook een grote zichtbaarheid van de crisis in de sector gezien, terwijl dat nu minder het geval is. We hebben ook gezien dat de inspanningen die de

voorbij maanden gedaan zijn om nieuwe exportmarkten te zoeken, hun vruchten beginnen af te werpen. We hebben iets opgebouwd dat gelukkig nu al voelbaar is.

Een ander verschil met vorig jaar is dat de perenoogst minder groot is dan vorig jaar, namelijk 7 procent minder dan vorig jaar. Peren kunnen ook het jaar rond bewaard worden en dat maakt het mogelijk om ze gefaseerd op de markt te brengen. De perenoogst is door allerlei omstandigheden ook een week later dan vorig jaar. De prijzen zijn hoger dan vorig jaar: sinds midden augustus gemiddeld 0,47 euro per kilogram ten opzichte van 0,32 euro per kilogram.

Het is nog vroeg, maar op dit moment zijn we daarom voorzichtig optimistisch over het seizoen. Het ziet er op het eerste zicht beter uit dan vorig jaar. Als we één les kunnen trekken uit 2014, is het wel dat de markt heel moeilijk te voorspellen is, zeker bij aanvang van het seizoen. In 2014 was de impact van de Russische boycot het eerst voelbaar bij de peren, die een vroegere start van de oogstperiode kennen. De prijs van de peren heeft zich dan ook een beetje hersteld. De prijs van de appels heeft zich niet hersteld. Het is dus altijd moeilijk om prognoses uit te spreken. Dankzij de succesvolle inspanningen kon het verlies enigszins beperkt worden, maar natuurlijk is de Ruslandboycot voelbaar. Het is goed dat de Europese interventie maatregelen er zijn. Ze vormen een goed vangnet in het geval het nodig is om in te grijpen. Maar die maatregelen zijn ook de allerlaatste optie die de sector zal kiezen: enkel als de prijzen niet meer aanvaardbaar zijn, maakt de sector gebruik van die maatregelen. Ik verwacht dus ook dat een beperkter aantal landbouwers gebruik zal maken van de maatregel dan vorig jaar. Tot nu toe zijn er weinig vragen bij onze diensten. Ik kan daar eigenlijk nog geen definitieve uitspraken over doen, maar er zijn toch indicaties dat er niet zo vaak gebruik zal worden gemaakt van de maatregelen. Vanuit de sector kwam geen vraag tot het openstellen van 'niet-oogsten'. Vorig jaar was dit wel het geval in deze periode.

Op structureel vlak moeten we de weg die vorig jaar ingeslagen werd, voortzetten. Dit betekent: diversifiëren van afzetmarkten en inzetten op promotie. De sector doet ook zeer veel. De sector heeft daar zelf een belangrijke verantwoordelijkheid en neemt die verantwoordelijkheid ook heel goed op. Er is ook een heel goede organisatie binnen de sector. Er zijn de producentenorganisaties. Die zijn een grote troef. In andere sectoren zien we dat veel minder en daar zien we de gevolgen van. Het is goed dat die sector zo goed is georganiseerd. Innoveren blijft belangrijk, zoals het zoeken naar nieuwe variëteiten, werken aan de productiekosten en aan de productkwaliteit, korte keten. Dat zijn allemaal mogelijke initiatieven.

We stimuleren dat allemaal via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) en we ondersteunen zo de diversiteit. We steunen ook de operationele programma's van de producentenorganisaties.

De nieuwe afzetmarkten dan. 2014 was een goed jaar voor de Belgische export van peren, ondanks de Russische boycot. Vooral de export binnen de Europese Unie heeft een sterke groei gekend om die boycot, gelukkig maar, te compenseren. Ook de eerste helft van 2015 toont een goede evolutie en sterke exportcijfers. Duitsland, de Baltische staten en Cyprus nemen veel meer Belgische peren af dan vorig jaar. De export naar Rusland is weggefallen, maar de interne EU-markt lijkt dit gelukkig grotendeels op te vangen. Het marktaandeel van de Vlaamse peren wordt dus verder goed opgevolgd via de exportstatistieken.

De afzetprognoses van de nieuwe markten betreffen India, China en Canada. India importeert nu alleen appels. Peren zijn we aan het aftoetsen in het kader van de VLAM-deelname in India aan de Fresh Produce in Mumbai in april 2015. Voor China wordt verwacht dat de export geleidelijk toeneemt. Er wordt verwacht dat de export naar Canada zal starten, aangezien er een akkoord is met de Canadese overheid om peren in te voeren. De sector zelf voert daar ook heel wat promotie met onze steun.

De VLAM blijft zoeken naar nieuwe mogelijkheden en programma's. Ik heb een heel uitgebreid overzicht van waar de VLAM allemaal aan deelneemt. Madrid, Atlanta, een tour met Canadese retailers, Berlijn, Calgary, Mumbai, Moskou, Orlando en Kazachstan staan op de agenda. Er wordt dus heel wat promotie gevoerd.

In het binnenland heeft de sector beslist om de promotie toe te spitsen op de Jonagold-appelen. Voor peren wordt binnenkort een Facebook-advertentiecampagne gestart. Er is ook gericht gewerkt naar een tv-programma, namelijk Dagelijkse Kost op één, maar ook op De Madammen op Radio 2, en Lekker van bij ons. Ze zullen zich focussen op gerechten met peren. Dat zal in de komende dagen gebeuren met de steun van de VLAM.

Er wordt dus volop gewerkt aan nieuwe afzetmogelijkheden en promotie van onze topproducten uit de peer- en appelsector.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, we moeten inderdaad voorzichtig optimistisch zijn. Het is al goed dat men veel nieuwe afzetmarkten voor ogen heeft. Ik heb ook begrepen dat de VLAM en de sector naar Brazilië kijken om afzetprognoses uit te werken. Hoe staat het daar nu mee? Kunt u daar iets over zeggen?

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, het valt dit jaar al bij al nog mee. Dat moeten we durven te erkennen, maar het is altijd moeilijk te voorspellen. Daarom is het belangrijk dat we blijvend inzetten op die vangnetten en op de promotiecampagnes in binnen- en buitenland.

Vorig jaar was er inderdaad de actie van de burgers met heel veel selfies. We moeten daar dankbaar voor zijn, maar een herhaling moeten we niet verwachten. Ik hoor zeggen dat er dit jaar weinig steun is van de bevolking. Zo'n campagne is maar een keer succesvol. Een tweede of derde keer werkt dat toch niet meer. Het is wel positief dat verschillende programma's acties doen om de peren te promoten. Dat is heel positief.

De Food Pilot van het ILVO was bezig met een onderzoek naar nieuwe producten op basis van peren. Conferenceperen zijn harde peren waar je moeilijk sap kunt van maken, maar ze zijn bezig met nieuwe onderzoeken. Kunt u zeggen of daar al resultaten van zijn?

Om Europese steun te kunnen krijgen, moet je werken via producentenorganisaties. Er zijn heel wat grote fruitboeren die langs de veilingen heen werken. Zijn die nog steeds verplicht om via producentenorganisaties te gaan zoals vorig jaar, of is dat veranderd?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister, is er een conclusie over het rendement na al de aanwezigheden van de VLAM wereldwijd? Kunt u dan een jaar of twee later weten of dat effect heeft gehad? U kunt wel een catalogus geven van aanwezigheden, maar het is het rendement dat telt.

Hebt u de mogelijkheid om te onderzoeken of er veel is gerooid? Ikzelf heb twee hectaren peren gerooid en heb de indruk dat dat niet erg aan de orde is. Misschien kunt u ook informatie krijgen bij de boomkwekers over de verkoop van perelaars. Zo kunt u weten of er een blijvend effect is van de crisis van de voorbije maanden en jaren. Kunt u ons cijfers bezorgen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, ik zal navragen hoe het zit met Brazilië, of men daarop inzet en wat de eventuele plannen en resultaten zijn. Informatie daarover heb ik niet gekregen, maar ik zal die overmaken via het secretariaat.

De Food Pilot van het ILVO zoekt inderdaad naar nieuwe mogelijkheden en toepassingen. Het perensap was een mooi voorbeeld. Ik zal de stand van zaken laten opvragen en bezorgen.

De koppeling aan de producentenorganisaties blijft een voorwaarde. Ik weet dat die vragen leven, maar zo is het geregeld. Er zijn geen plannen om daarvan af te stappen.

Mijnheer De Croo, het is inderdaad zo dat, wanneer men acties doet voor een bepaalde nieuwe afzetmarkt, bepaalde grote beurzen, natuurlijk wordt bekeken welke de gevolgen zijn. Dus, die rendementsconclusies worden opgevolgd, een paar jaar nadien. Er is ook zo iets als een VLAM-verslag, maar ook algemeen kan men die resultaten daaraan koppelen, denk ik. We kunnen dus wel nagaan na een jaar of twee welke de resultaten daarvan zijn.

Ik zal nagaan of er cijfers over het rooien beschikbaar zijn, en ik zal die ook laten bezorgen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de bijkomende gegevens die u nog ter beschikking zult stellen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opvolging van de pachtwetgeving – 3070 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, geachte leden, minister, in de beleidsnota Landbouw en Visserij die u hebt voorgelegd bij de start van de huidige legislatuur lezen we: "Een groot deel van de landbouwgronden wordt niet door eigenaars bewerkt, maar wordt door eigenaars aan landbouwers verpacht. Het verhuren van landbouwgronden aan landbouwers wordt geregeld in de pachtwetgeving. De pachtwetgeving is door de zesde staatshervorming, met ingang van 1 juli 2014, een gewestelijke bevoegdheid geworden. Het is enerzijds essentieel dat het voor eigenaars voldoende aantrekkelijk is om gronden aan landbouwers te blijven verpachten. Anderzijds is het even essentieel dat aan pachtende landbouwers voldoende rechtszekerheid geboden wordt als ze voor hun bedrijfsvoering gronden pachten. In samenwerking met landbouworganisaties en eigenaarsorganisaties zal de pachtwetgeving worden geëvalueerd en aangepast waar nodig, rekening houdende met bovenstaande elementen."

Vorig werkjaar was er in de commissie Landbouw van het Vlaams Parlement ook een hoorzitting met de belangrijkste stakeholders, waaruit bleek dat een modernisering van de pachtwetgeving wenselijk is. Minister, in opvolging daarvan heb ik u op 19 mei een schriftelijke vraag gesteld over de monitoring van de feitelijke situatie van de pachtgronden in Vlaanderen. Hieruit blijkt onder meer dat 63 procent van de landbouwgrond in pacht is. Verder begreep ik dat er niet onmiddellijk

veel cijfergegevens voorhanden zijn. U liet me hierover ook het volgende weten: "Om een (...) gefundeerd beleid mogelijk te maken, is momenteel een bevraging lopende van het brede middenveld (...)."

Minister, wat is de stand van zaken in verband met die bevraging? Zijn er ondertussen al resultaten bekend? Zo ja, welke? Of is het nog te vroeg? Hebt u samen met de landbouworganisaties en de eigenaarsorganisaties de huidige pachtwetgeving reeds geëvalueerd? Wat zijn daarvan de conclusies? Wat is de timing voor de verdere aanpak van dit dossier? Welke doelstellingen wenst u zeker te realiseren met een eventuele modernisering van de Pachtwet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, u weet dat we al een aantal keren hebben geantwoord op vragen. We hebben een grote bevraging gedaan bij landbouwers, eigenaars, overheden, juridische professionals en landbouwadviesbureaus. We hebben concrete suggesties gevraagd over hoe zij een eventuele wijziging van de pachtwetgeving zagen, maar hebben ook gevraagd of er andere suggesties waren die we zouden kunnen meenemen. Dan gaat het onder andere bijvoorbeeld ook over fiscale instrumenten, die vaak ook aan bod komen.

Die consultatie is gebeurd aan de hand van een vragenlijst, waarbij diverse aspecten van de pachtwetgeving aan bod zijn gekomen. Men kon echter ook ruim zelf eigen voorstellen formuleren. We hebben pas in september de laatste antwoorden ontvangen. Die zijn we momenteel allemaal aan het verwerken. Die moeten we nu dus verder onderzoeken. We bekijken dan verder met de stakeholders welke weg we zullen bewandelen. Het is de bedoeling om in de loop van 2016, in het voorjaar met concrete resultaten of conclusies te komen.

De bedoeling van dit alles is dat we komen tot een eventuele aanpassing van de pachtwetgeving, die moet garanderen dat er voldoende grond beschikbaar is voor de actieve landbouwer. Een groot deel van het areaal wordt immers niet door eigenaars, maar door pachters bewerkt. Het is ook essentieel dat het voor de eigenaar voldoende aantrekkelijk is om die grond in pacht te geven, en daar knelt op dit moment vaak het schoentje. Zoals in de beleidsnota ook is aangegeven, wordt onderzocht hoe we ook jonge landbouwers voldoende toegang kunnen geven tot gronden, in het kader van de generatiewissel. Dat is voor mij ook wel een essentieel punt bij alles wat we gaan doen. We moeten er ook over waken dat dit ook niet ten koste gaat van de economische leefbaarheid van bestaande bedrijven.

Dat zijn voor mij de doelstellingen of resultaten die we willen bereiken met een eventuele aanpassing van de pachtwetgeving, maar geef ons nu even de tijd om alles wat we hebben binnengekregen te verwerken, om te bekijken wat de rode draad is, of we tot algemene conclusies kunnen komen. In het voorjaar van 2016 zullen we dan met duidelijke conclusies naar buiten komen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het lijkt me belangrijk dat we toch een beter zicht krijgen op de feitelijke situatie van vandaag in het werkveld. Ik som een aantal elementen op. Hoeveel pachters hebben eigenlijk een seizoenpacht? Een van de bekommernissen aan landbouwerszijde is immers toch wel dat de loopbaanpacht aantrekkelijker zou worden gemaakt. Het zou dus toch wel nuttig zijn dat we daar een beter zicht op hebben. Over welk percentage gaat het bij die seizoenpacht?

Er is ook gediscussieerd over al dan niet schriftelijke contracten. Wat is de situatie op dat vlak? Zijn er veel bedrijfszetels in pacht? Is dat een absolute

minderheid? Zijn er veel paardenliefhebbers die gronden pachten? Is er veel pacht voor zeer kleine gronden? Ik denk dan aan minder dan een halve hectare.

Dat zijn allemaal detailgegevens, maar in de totaliteit zijn ze wel nuttig om een overzicht te maken. Mijn grote bekommernis is om voor jonge pachters meer bedrijfszekerheid te realiseren. U kunt waarschijnlijk nu niet antwoorden op deze bijkomende vragen, maar ik geef ze mee als suggestie om verder te onderzoeken.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Het is vandaag niet mogelijk om de Pachtwet in haar al aspecten aan te snijden, maar het is goed om de minister als voorbereiding van het dossier een aantal elementen mee te geven. Ik vermoed dat dit in deze commissie zal worden besproken. Het is namelijk zo dat driekwart van de landbouwbevoegdheden die hier zouden moeten worden besproken, naar andere commissies gaan.

De evolutie is enorm en gaat ook snel. Er bestaan ook een aantal juridische vormen van pachters. Ik zie steeds meer cvba's en nv's en ik begrijp dat, omwille van de zekerheid, de waarborgen enzovoort. Dat verandert wel de loopbaanpacht. Bij een nv duurt de pacht dertig jaar en wordt dan vernieuwd. Dat is anders dan bij een gewone loopbaanpacht.

Door het verminderen van het aantal uitbatingszetels komen er een aantal zetels vrij. Hebt u daar zicht op? Wordt dat een tweede bergplaats voor iemand die twee of drie uitbatingszetels had omdat de gronden verruild zijn en het aantal uitbatingszetels verminderd is? Wat doet u met het probleem van de vierkants-hoeve? Blijven die in de pacht zitten, zelfs als ze niet meer worden benut?

Bent u van plan om de streekplannen te respecteren waarin agrarische en andere gronden zijn gedefinieerd? Is er een 'bedreiging' door eventuele compensatie voor bebossingen?

De pacht- en bebouwingswaarde van gronden hangt af van de PAS en erosie. De waarde per hectare daalt met 10 procent wanneer het gaat om erosiegevoelige grond.

Dit zijn de elementen die ik wil aanbrengen in deze complexe studie. Minister, is uw visie revolutionair met een alles veranderende pachtwetgeving of gaat het om noodzakelijke verbeteringen die op een geleidelijke manier worden doorgevoerd? Het is niet omdat we bevoegd zijn dat we dit holderdebolder moeten realiseren.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Een belangrijk aspect is niet aan bod gekomen bij de bespreking. Er zijn een aantal grote investerings- of immobiliënmaatschappijen die zich volop aan het ontwikkelen zijn in landbouwgronden. Er is een reëel gevaar dat die straks heel wat landbouwgronden in bezit zullen hebben en dat ze de markt zullen bepalen. Heel wat landbouwers zullen verplicht zijn om via hen te gaan. Ik vang daar vrij verontrustende signalen over op. Mensen die vandaag in moeilijkheden zitten, staan de grond heel duur af en moeten dan een lagere prijs betalen als pacht. Het omgekeerde gebeurt ook. Dat is verontrustend en gebeurt niet meer zo kleinschalig. Kunt u daar een antwoord voor zoeken als u de pachtwetgeving onder de loep neemt? Er is zeker nader onderzoek nodig.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb heel wat genoteerd dat ik in overweging zal nemen in de conclusie die we zullen formuleren. Het is nu nog te vroeg om

conclusies te trekken. We zullen dit op een doordachte manier doen. Het kan niet de bedoeling zijn dat wat nu bestaat en goed is, overboord te gooien. We willen niet alles door elkaar schudden om dan in de problemen te komen.

Mijnheer De Meyer, er bestaat geen databank voor pachtovereenkomsten. Het is niet echt realistisch om daar een zicht op te krijgen of om dit te verplichten. Het is eigen aan de pacht dat die vaak niet op papier bestaat. Ze is vaak op een soepele manier tot stand gekomen. Het is veel minder soepel om er vanaf te geraken. Het zou gevaarlijk zijn om nu te verplichten dit allemaal te registreren en officieel aan te melden. Het zou de drempel voor eigenaars nog kunnen verhogen om een grond in pacht te geven. Ik wil waarschuwen voor deze keerzijde van de medaille.

Door de bevraging hebben we een zicht gekregen over hoe het in elkaar zit, maar een databank voor pachtovereenkomsten bestaat niet. Ik zal deze mogelijkheid overwegen, maar ik wil daar toch ook voor waarschuwen. In een vorig leven als advocaat heb ik heel veel rond pacht gewerkt. Ik heb in de praktijk vastgesteld hoe delicaat het kan zijn om dit officieel te laten registreren. Ik ben daar dus voorzichtig in.

Mijnheer Engelbosch, wat u zegt, moet zeker opgevolgd worden. We moeten wel realistisch zijn omdat we niemand kunnen verbieden om grond te kopen. Als het met het mes op de keel gebeurt, dan is dat iets anders. Het lijkt me niet zo simpel op te lossen, maar deze bezorgdheid neem ik wel mee.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, het is voor mij geen kwestie van uitersten. Dit is sinds ruim een jaar een Vlaamse bevoegdheid. Het federale niveau heeft bijna niets van cijfergegevens, behalve hoeveel gronden er in pacht zijn. Het andere uiterste is een databank waarin alles minutieus wordt bijgehouden. Dat is niet mijn pleidooi. Ik pleit er wel voor om vooraleer te starten met een hervorming, een beter zicht te krijgen op sommige elementen. Op die manier kunnen we met kennis van zaken spreken. Ik denk bijvoorbeeld aan loopbaanpacht. Bedraagt die vandaag 5, 20 of 30 procent? Het is belangrijk om er enige duiding over te hebben. Wat betreft de seizoenspacht, gaat het volgens sommigen over heel veel hectaren en volgens anderen is dit heel beperkt. Ik zou daar graag een beter zicht op krijgen. Heel delicaat is het verhuren van bedrijfszetels. Ik zou graag weten over hoeveel procent dat gaat. Zonder een minutieuze databank te ontwikkelen, is het toch nuttig om wat meer zicht te krijgen. Op die manier kunnen we de hervorming van de Pachtwet met veel realiteitszin aanpakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over overbemesting in hobbytuinen – 17 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, terwijl bemesting in land- en tuinbouw onder druk van het Mestdecreet steeds meer maatwerk wordt, is het voor de doorsnee hobbytuinder nattevingerwerk. Niet voor niets adviseert de Bodemkundige Dienst van België om ook als hobbyist te bemesten op basis van een bodemanalyse en het bemestingsadvies strikt op te volgen. Aangezien het Mestdecreet niet van toepassing is op particulieren, lijkt sensibilisering een

belangrijke opdracht. De Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren (VELT) wil die taak op zich nemen en stelt hierover: "De bemestingsadviezen in ons handboek werden sterk omlaag gebracht en afgetopt op de maxima uit het Mestdecreet. Daarnaast doen we nog heel wat andere inspanningen zodat de boodschap zou doordringen dat er ook bij compost een risico op overbemesting bestaat."

Ongeacht of er nu biologisch, ecologisch of conventioneel getuinierd wordt, meestal springt de hobbytuinier te kwistig om met meststoffen en met kalk. De meetresultaten van de Bodemkundige Dienst van België brengen bijvoorbeeld aan het licht dat de pH van de meeste tuintjes te hoog is omdat een tuinier denkt dat kalk altijd goed is, terwijl een landbouwer bekalkt op basis van een bodem-analyse en maar om de drie jaar een onderhoudsbekalking uitvoert. Hetzelfde verhaal geldt voor meststoffen.

Vandaag de dag vraagt slechts een beperkt aantal tuiniers advies aan de Bodemkundige Dienst van België. Het is zeker niet de bedoeling de hobbyist daartoe te verplichten, maar een gerichte bewustmakingscampagne kan hen adviseren wanneer het zetten van die stap wel zinvol is om zowel voor hun opbrengsten als voor het milieu de juiste doseringen te kiezen.

Minister, is het niet zinvol om nog sterker in te zetten op het sensibiliseren en de hobbytuiniers nog meer bewust te maken van de overbemestingsproblematiek? Zo ja, op welke manier? Kunnen verenigingen zoals de Volkstuinen, de Landelijke Gilden en VELT hierbij geen sterkere trekkersrol vervullen? Op welke manier wenst u hen daarbij te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, uw bezorgdheid is terecht. We zijn er ook mee bezig. Ik verwijs naar de campagne 'Gezond uit eigen grond' die dit jaar is gelanceerd. Daarin staan heel concrete tips, aanbevelingen en praktische zaken waarmee je rekening moet houden als je een eigen moestuin of volkstuin hebt. Op de website www.gezonduiteigengrond.be kan je alle tips vinden.

Ook de informatie die door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) ter beschikking wordt gesteld voor een duurzame bemesting, kan daarbij van pas komen. De informatiefiches van de VLM richten zich op landbouwers, maar worden ook door tuiniers en tuiniersverenigingen gebruikt en verspreid.

In de projectoproepen voor volkstuinen die ook dit jaar opnieuw gelanceerd zijn, wordt aan de deelnemers gevraagd om een voorafgaand bodemonderzoek te laten uitvoeren. Op die manier is de uitgangspositie gekend en kan daarop voortbouwend op een verantwoorde wijze bemest worden. In deze volkstuin-dossiers kan ook een beroep gedaan worden op de begeleiding door Tuinhier, VELT of andere organisaties. We zetten dus volop in op sensibilisering en we proberen de hobbytuinier bewust te maken van het bemesten op een verantwoorde manier.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Nog iets meer ambitie op dit vlak zou niet negatief zijn. Ik ervaar in gesprekken met hobbytuiniers dat de Bodemkundige Dienst van België en VLM soms ver van hen af staan. Beide leveren wel schitterend werk. Organisaties zoals Volkstuinen, de Landelijke Gilden en VELT, waarvan hobbytuiniers vaak lid zijn, zijn meer nabij en hebben een grotere impact.

Misschien kunt u eens overwegen om specifieke projecten die de organisaties opzetten met de voorhanden zijnde plattelandsmiddelen – het moet daarom niet over zoveel middelen gaan – toch iets intensiever te ondersteunen. Ik weet dat

er al inspanningen gebeuren, maar ze kunnen misschien nog eens hernieuwd worden en iets intensiever gebeuren.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Het is inderdaad belangrijk, zoals collega De Meyer aanhaalt, dat we een evenwicht zoeken. Een hobby moet een hobby kunnen blijven, maar anderzijds moeten de professionele landbouwers zich aan de regelgeving houden. Daarom pleiten wij ook voor een evenwicht.

Aanvullend kunnen we misschien in het kader van de volkstuintjes, die toch ook met overheidsmiddelen worden gesubsidieerd, overwegen om bij de projectaanvragen die worden ingediend aandacht te schenken aan de bemestingsproblematiek om op die manier nog een grotere bewustwording te kunnen realiseren.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik heb een technische vraag. Bestaat er een definitie van hobbytuinieren? Ik heb me die vraag gesteld toen ik luisterde naar de uiteenzetting van onze twee collega's. Ik ben ook lid van de volkstuinten bij ons in Brakel. Ik volg dat. Het is zeer dynamisch en zeer interessant. Bestaat er een definitie van hobbytuinieren? Is er een fiscale definitie, of een oppervlakte-definitie? Ik probeer dat niet in een keurslijf te brengen, maar bestaat er zo een definitie en heeft ze gevolgen of verplichtingen, zoals bij het houden van honden of paarden? Bestaat de zogenaamde hobbytuinier juridisch? Ik stelde me de vraag terwijl ik luisterde.

Sabine Vermeulen (N-VA): Als ervaringsdeskundige in het hobbytuinieren voelde ik me ook erg aangesproken. Ik keek uit naar uw antwoord op deze vraag. Ik was een beetje verbaasd dat er in de vragen enkel wordt gesproken over de bodemkundige dienst waar mensen terecht kunnen voor bodemanalyses. Er zijn immers veel meer faciliteiten. Bij Aveve kan men zelfs gratis terecht voor een kalkanalyse. Ook bij Test-Aankoop en bij Inagro kan men terecht. Op internet zijn veel organisaties te vinden waar men, zelfs gratis of aan een heel goedkoop tarief, terecht kan. De verenigingen zelf ondersteunen dat ook.

Ik heb een bijkomende vraag. U meldde dat deelnemers die inschrijven om een volkstuintje te openen, nu gevraagd worden naar een bodemanalyse. Is dat een nieuw gegeven? Of bedoelt u dat de exploitanten van een volkstuin die meer dan 2 hectare bedraagt een eenmalige bodemanalyse moeten laten uitvoeren? Of is er een nieuwe vraag betreffende de volkstuin? Mij is niet bekend dat een bodemanalyse automatisch gebeurt voor de volkstuin.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het gaat over de nieuwe projecten. Wie nu een project indient om een subsidie te krijgen, moet een bodemanalyse laten uitvoeren om zicht te krijgen op de toestand van de bodem.

Mijnheer De Croo, er is wel degelijk een definitie van hobbytuinieren of van hobbyboer. Dat houdt in dat men geen professioneel landbouwnummer heeft. Het heeft ook met het aantal hectaren te maken. Vanaf 2 hectare, heb ik begrepen, is men geen hobbytuinier meer. Ik denk dus dat u geen hobbytuinier meer bent. *(Gelach)*

Herman De Croo (Open Vld): Als men 2 hectare weiland heeft, kan men al iets beginnen doen!

Minister Joke Schauvliege: We kijken trouwens uit naar een plaatsbezoek bij u, mijnheer De Croo.

Herman De Croo (Open Vld): U bent welkom!

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, het mag wat meer zijn. Het mag misschien altijd wat meer zijn, maar we hebben net dit jaar de nieuwe grote campagne 'Gezond uit eigen grond'. Die campagne werd op ruime schaal gelanceerd en wordt breed uitgedragen. Er is veel belangstelling voor geweest, ze is op de televisie geweest. Ze wordt mee ondersteund in tv-programma's door onze gekende tuinier Wim, die ondertussen een echte BV is geworden. Er gebeurt dus veel rond dat thema. Nogmaals, we nemen ook alle organisaties, zoals Tuinhier en Velt, mee onder de arm. Zij dragen die boodschap uit. Er gebeurt al heel veel. Ik ben er geen voorstander van om nog eens apart nieuwe actoren te gaan financieren, om daar nog eens de aandacht op te vestigen. Ik denk dat we de actoren die we nu kennen onder de arm moeten nemen en we volop moeten inzetten op 'Gezond uit eigen grond.' Ik geloof heel sterk in Tuinhier, dat ondertussen ook een vernieuwing heeft doorgevoerd, een nieuwe naam heeft, en ook sterk provinciaal en vanuit Vlaanderen wordt ondersteund, en in alle andere organisaties die op dat vlak bezig zijn, zoals Velt. Ik geloof er sterk in dat zij goede partners zijn om die boodschap uit te dragen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik hoop, samen met de minister, op een succesrijke campagne. Ik houd zeker geen pleidooi om nieuwe actoren in te schakelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een beslissing rond de bouw van de nieuwe Oostendse vismijn – 20 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Het betreft een dossier waar ik me wat zorgen over maak, omdat het heel belangrijk is voor Oostende, maar vooral ook voor de regio en de visserij in het algemeen. Het worden cruciale weken voor de bouw van een nieuwe vismijn. Alles is klaar om te kunnen starten. Er zijn intussen al drie bouwvergunningen afgeleverd: een voor het bouwen van een tiental loodsen op de vismijnsite, een voor het bouwen van loodsen voor watergebonden activiteiten en een voor de bouw van een nieuwe visveiling op de vismijnsite. Er moet nog één cruciale beslissing genomen worden, namelijk die van de Vlaamse regering over de herhuisvesting van het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), lees: het voorzien in middelen door de Vlaamse Regering – ongeveer 10 miljoen euro. Zolang er daarover geen beslissing valt, is het praktisch niet mogelijk te starten met de werken. Er zijn verschillende pistes mogelijk voor de herhuisvesting van het VLIZ, maar uit goede bronnen – ik weet niet of het de juiste bron is – heb ik vernomen dat u en minister Muyters een dossier hebben ingediend om het VLIZ te herhuisvesten in het vernieuwde Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, ILVO. De nieuwe vismijn is belangrijk voor het vertrouwen in de visserijsector en de voedingssector aan de kust. Daarnaast zorgt de bouw van deze nieuwe vismijn voor extra tewerkstelling, wat in tijden van economische crisis niet onbelangrijk is voor de regio.

Minister, wanneer neemt de Vlaamse Regering een beslissing over dit dossier? Werd dit dossier besproken in het begrotingsconclaf dat in september plaatsvond? Klopt

het dat u en minister Muyters reeds een dossier hebben ingediend om het VLIZ te herhuisvesten in het vernieuwde ILVO? Bent u het eens met de veronderstelling dat een negatief advies een kaakslag is voor de visserij- en voedingssector aan de kust?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dat dossier volgen we al een hele tijd goed op, uiteraard in overleg met collega Philippe Muyters, die dat onder zijn bevoegdheid heeft, maar ook met andere niveaus. Zo hebben er al heel wat gesprekken plaatsgevonden met collega Bart Tommelein. Wij zullen dat binnenkort aan de Vlaamse Regering voorleggen om definitief te beslissen.

De visveiling zelf voert het project in twee fasen uit. Dat gaf ons al wat mogelijkheden om te zoeken naar mogelijke oplossingen waar iedereen zich goed bij voelt en die haalbaar, betaalbaar en aanvaardbaar zijn. We zijn op zoek gegaan naar een goed sterk alternatief. We hebben er inderdaad voor gekozen om dit project samen te bekijken met de plannen van ILVO om hun site in Oostende geleidelijk aan te vernieuwen. Als er twee plannen zijn in eenzelfde stad, is het logisch om eens te kijken of we geen efficiëntiewinst kunnen boeken en elkaar kunnen versterken. We willen ook echt een oplossing omdat het VLIZ belangrijk is, zowel voor collega Muyters als voor mezelf. Het VLIZ vervult een belangrijke coördinerende rol in het kader van het wetenschappelijk marien en kustgebonden onderzoek. Het is een referentie waar we zorg moeten voor dragen. Het delen van een site met ILVO, dat zich vooral richt op de Vlaamse visserij en aquacultuur, kan alleen maar een meerwaarde betekenen, zowel voor de visserij- als voor de voedingssector.

Ik ben het dus met u eens. We zullen dan ook onze verantwoordelijkheid nemen. Binnenkort wordt de beslissing bevestigd door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): U zegt dat de Vlaamse Regering binnenkort een beslissing zal nemen. Wat is binnenkort? Het is belangrijk voor de stad Oostende dat ze voor eind 2015 weet dat er een principiële beslissing is. De erfpachtovereenkomst moet worden aangepast. Als dat niet tegen eind 2015 gebeurt, komt de stad in de problemen en komt er uitstel en heel veel tijdverlies. Wat bedoelt u concreet met 'binnenkort'? De deadline is heel belangrijk in het kader van de erfpachtovereenkomst.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We kennen de deadline en zullen er ook aan werken dat die correct wordt gehaald.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik mag dus noteren dat de principiële beslissing in orde zal zijn voor eind 2015. Heb ik dat goed begrepen? Die deadline is heel belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over investeringssteun voor jonge vissers – 45 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): De inleiding van mijn vraag begint met het feestje van de eerstesteenlegging van de nieuwe vismijn. Inderdaad, ondertussen is de eerste fase van de bouw gestart. Met de bouw van de vismijn zit het dus redelijk goed.

Steeds meer rijst echter de vraag bij de sceptische, jonge vissers of de Vlaamse vissector nog toekomst biedt en of een nieuwe vismijn daarin verandering zal brengen. "Een nieuwe vismijn terwijl onze eigen visserij stilaan verdwijnt", luidt het. De vissector heeft het steeds moeilijker om jonge mensen aan te trekken. Ook jonge vissers die reder willen worden, krijgen volgens de sector te weinig kansen, niet alleen op financieel vlak, maar ook qua kansen om reder te worden. Zo verloopt de zoektocht naar een eigen schip tegenwoordig zeer moeizaam. Er zijn steeds minder Vlaamse vissersboten, en al te vaak worden ze verkocht aan Nederlanders. Nederlandse reders beschikken blijkbaar over meer kapitaal om boten te kopen. Ruim 35 procent van de Vlaamse vissersvloot is op dit moment in handen van Nederlandse bedrijven. De Belgische vloot wordt niet alleen elk jaar kleiner, ze veroudert zienderogen. Volgens het visserijrapport (VIRA) is 65 procent van de vaartuigen intussen meer dan 20 jaar oud. Een vissersvaartuig is gemiddeld 25 jaar oud.

Hierover heb ik de volgende vragen. Vissers krijgen de financiering voor hun vaartuig niet meer rond, zeggen ze. Welke inspanningen kan de Vlaamse Regering leveren om financiële instellingen over de streep te trekken om de aankoop van een vissersvaartuig door vissers te financieren? Zijn er vanuit Vlaanderen andere acties om jonge vissers-starters te ondersteunen in de aankoop van een eigen vaartuig?

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) bracht op eigen initiatief een advies uit over het Operationeel Programma van het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij (EFMZV) 2014-2020. De SALV merkt in dat advies op dat het aangewezen is om mogelijkheden voor vernieuwing prominenter aan bod te laten komen in het Operationeel Programma, aangezien de bouw van nieuwe vissersvaartuigen niet in aanmerking komt in het kader van het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij. Hebt u in het Operationeel Programma rekening gehouden met de adviezen van de SALV? De indiening van het Operationeel Programma bij Europa liep vertraging op. Werd het Operationeel Programma ondertussen al ingediend? Zo ja, kreeg België al de goedkeuring van Europa? In hoeverre speelt het Convenant Vistraject in op de problematiek van de veroudering van de vissersvloot? Onder welk actiepunt wordt dit gespecificeerd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben ervan overtuigd dat wanneer er interessante initiatieven zijn, die in een positief investeringsklimaat kunnen plaatsvinden, er financiering zal zijn. Daarom bestaat het beleid dat ik wens te voeren er niet in, zoals u aangeeft, financiële instellingen ervan te overtuigen om projecten te financieren, maar wel om een mooie toekomst te bieden aan onze visserij, zoals het Vistraject, dat de basis vormt voor een samenwerking binnen het convenant 'Visserij verduurzaamt'. 'Verduurzaamt' is een werkwoord: verder op weg ook naar een duurzame bestaanszekerheid. De drie pijlers van duurzaamheid zijn voor mij cruciaal. Dat is wat onze vissers nodig hebben en dat is hetgeen de financiële instellingen aanzet om mee te gaan met jonge investeerders.

Tijdens de discussies over het nieuw gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) hebben we heel sterk geijverd om in het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij maatregelen op te nemen om de bemanningsproblematiek aan te pakken en de verouderde vloot te kunnen vernieuwen. Omwille van de overcapaciteit bij de Europese vloot kon hiervoor weinig gehoor worden gevonden, ondanks het feit dat ons land een vloot heeft die in evenwicht is met de vangstmogelijkheden, maar wel sterk verouderd is. Het enige dat we dan ook kunnen doen, is deze vloot verder moderniseren, vertrekkend van de bestaande vaartuigen.

Vlaanderen zoekt naar mogelijkheden om jonge vissers/starters te ondersteunen, maar Europa is niet altijd even meegaand. Zo voorziet het Europees kader in een maximale steun van 75.000 euro voor jonge vissers voor de aankoop van een tweedehandsvaartuig kleiner dan 24 meter. Dit biedt ons land een heel beperkte mogelijkheid tot steun. Maar we zoeken creatief naar oplossingen. Zo is er binnen het convenant een werkgroep Kust, die de problematiek aanpakt.

We houden rekening met het advies van de SALV voor de opmaak van het operationeel programma. Het operationeel programma zet sterk in op de Unie-prioriteit 1, die staat voor de bevordering van ecologisch duurzame, hulpbron-efficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij, en dit voor 13,8 miljoen euro aan Europese middelen en 11,5 miljoen euro aan nationale middelen.

Het overgrote deel is bestemd voor investeringen in de Vlaamse visserij. Dit moet het mogelijk maken om niet alleen de Belgische vloot verder te moderniseren, maar ook om deze vloot de nodige aanpassingen te laten doen. Het operationeel programma werd ingediend in juni 2015 en intussen lopen de onderhandelingen. Het is de bedoeling dat het eind dit jaar wordt goedgekeurd.

De problematiek van de veroudering van de vissersvloot wordt niet als een apart actiepunt gezien, maar als een van de zeven doelen binnen de convenant, namelijk ondernemingen van de toekomst, waarbij wordt gestreefd naar economisch rendabele rederijen die een stevige basis geven om te investeren in ecologische en sociale doelen. Het zijn immers de ondernemingen die het initiatief moeten nemen om onze vloot te verjongen, en daartoe hebben we gezonde ondernemingen nodig in een gezond investeringsklimaat. Binnen de krijtlijnen die ons zijn toegelaten, zetten we daar volop op in. Het convenant is daarin een heel belangrijke stap.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, u zegt dat de krijtlijnen voor onze visserij beperkt zijn en dat Vlaanderen niet zomaar alles kan doen. Ook de rederscentrale zegt dat het jammer is dat Europa niet de typisch Belgische situatie ziet, maar de totale schaal. Europa zou dat beter lidstaat per lidstaat bekijken en daar het operationeel programma aan aanpassen. Maar daarover hebt u geen bevoegdheid.

Als we onze vissers willen blijven houden, is het enige wat ze nodig hebben een boot. Daar moeten we voor zorgen, dat ze daar altijd kunnen blijven aangeraken. Misschien moeten we praten met financiële instellingen zoals de landbouw doet. Er is een noodkreet vanuit de sector dat jonge vissers niet meer aan een boot geraken. In een artikel staat dat een visser al zes jaar bezig is met het verwerven van een eigen vaartuig, en dat dat niet lukt. Daar moeten we aandacht aan besteden.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, u spreekt over het convenant kust, maar daarnaast wordt er ook een werkgroep lokale initiatieven opgericht om sociale aspecten op te nemen zoals veiligheid en opleiding. Dat zijn belangrijke elementen. De werkgroep kan zelf ook projecten indienen.

Werkplekleren was al gepland. Initiatieven van de Vlaamse Regering voor leerjongeren kunnen een effect hebben op het Fonds voor Scheepsjongeren. Wat is de stand van zaken van die werkgroep lokale initiatieven? Heeft die al projecten ingediend? Heeft de regering al initiatieven genomen die effect hebben op het Fonds voor Scheepsjongeren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vanderjeugd, er is een convenant en dat is een soort contract, een afspraak tussen de verschillende actoren, waar ook de Vlaamse overheid aan verbonden is. Onder dat convenant zitten de werkgroepen. De werkgroep Kust is een van die werkgroepen. Ik stel voor dat ik een stand van zaken laat maken van de verschillende werkgroepen onder het convenant, en die zal ik jullie overmaken. Zo kunt u nagaan welke stappen al zijn gezet en hoever we staan. Misschien is het ook een goede suggestie aan het parlement om daar een gedachtewisseling over te houden als het wat verder is gevorderd.

De voorzitter: Minister, we noteren dat u ons de bijkomende gegevens via het secretariaat zult bezorgen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een verhoogde tussenkomst in de Rendac-factuur – 48 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, u hebt gezegd dat u de bijdrage van de Vlaamse overheid in de Rendac-factuur zou verhogen met 3 miljoen euro, om de noodlijdende vleessector te ondersteunen. Dat bedrag komt bovenop het reeds geplande bedrag van 7,5 miljoen euro. Daarmee is bijna drie kwart van de Rendac-factuur van de Vlaamse landbouwers betaald.

Minister, op welke manier wordt de totale som verdeeld? Wanneer mogen de landbouwers de terugbetaling verwachten? Of is die al uitgevoerd? Voor deze maatregel hebt u geld uit andere budgetten moeten halen. Uit welk budget hebt u dit geld gehaald? Welk domein krijgt daardoor dit jaar minder werkingsmiddelen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Landbouwers die een abonnement betaalden voor de ophaling en verwerking van dode landbouwdieren, krijgen een terugbetaling van 44 procent op het door hen betaalde bedrag. Het percentage werd berekend aan de hand van het beschikbare budget en het aantal betaalde abonnementen. De terugbetaling is net gestart en loopt. De creditnota's werden al verstuurd.

Er was inderdaad geen bereidheid om een bijkomend budget vrij te maken uit de algemene middelen. We hebben het zelf moeten oplossen. We hebben middelen uit de Grondenbank gehaald, die in 2015 minder dossiers heeft verwerkt dan verwacht. We hebben dat geld dus overgemaakt voor de Rendac-factuur. We kunnen pas tegen het einde van het jaar zien hoe het staat met de Grondenbank. Elk jaar is dat anders. Daarom ook hebben we dat nu pas kunnen oplossen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ziet u een mogelijkheid om dezelfde oefening te herhalen in 2016? We zijn het er allemaal over eens dat we moesten proberen bijkomende ondersteuning te bieden aan de veesector. U hebt dat nu gedaan voor 2015. Wij zeggen: hoe meer, hoe beter. Het mag altijd meer zijn, maar het moet budgettair ook mogelijk zijn. Hoe ziet u dit voor 2016?

Herman De Croo (Open Vld): Dit is een steunmaatregel in een crisis van de rundvee- en varkenshouderij. Dat weten we wel. 44 procent van de

abonnementsuitgaven van degenen die ophalingen laten doen door Rendac, wordt terugbetaald. Is dat het maximum of is het percentage dat men per uitgave terugbetaalt iets hoger, rond drie kwart?

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik ben verheugd dat u die maatregel hebt genomen. Dat is van een bijzondere betekenis voor de sector in een moment van diepe crisis.

Anderzijds had ik wel gehoopt dat de regering zou hebben beslist dat die middelen niet zouden moeten komen van uw zeer beperkt budget, maar uit de algemene middelen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voor 2015 hebben we creatief moeten omgaan met die middelen. Voor de begroting 2016 die we vorig weekend hebben opgemaakt, lag de vraag op tafel voor bijkomende middelen, om dat dus ook in 2016 te doen. Daarvoor was er geen steun in de Vlaamse Regering omdat andere partijen dat niet nodig vonden. We zullen creatief zijn en ik zie hier heel wat steun. Het staat u altijd vrij om bij de bespreking van de begroting hiervoor amendementen in te dienen en bijkomende middelen te vragen.

Mijnheer De Croo, het is 75 procent voor de verwerking en die 44 procent is extra. Er werd al een deel terugbetaald en nu komt er nog eens 44 procent bij.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, u zegt dat de coalitiepartners het niet nodig vonden om extra middelen te plannen. Het zijn budgettair krappe tijden, waarin elke minister geld vraagt. Door uw inspanningen bewijst u dat het perfect mogelijk is om creatief te zijn en het uit de eigen middelen te halen. Dat draagt onze voorkeur weg. U zegt zelf dat dat ook voor 2016 blijkbaar geen probleem is. Ik kijk ernaar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbreiding van de waarborgregeling voor landbouwers – 49 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, recent besliste u de waarborgregeling voor landbouwers uit te breiden. Land- en tuinbouwbedrijven kunnen daarop een beroep doen wanneer zij met veranderende omgevingsfactoren worden geconfronteerd. Deze waarborgregeling ligt in de lijn van de huidige VLIF-waarborgregeling (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds), die dient voor investeringen en uitbreidingen, maar ruimer gaat dan enkel nieuwe investeringen.

Nieuw binnen de maatregel is dat deze vorm van noodsteun ook zal voorzien in de waarborg voor kredieten die de werkingsmiddelen van het landbouwbedrijf verhogen. Bestaande kredieten herfinancieren aan gunstiger voorwaarden wordt ook mogelijk. Concreet betekent dit dat de landbouwers ook een beroep kunnen doen op de waarborgen voor operationele kosten. De maatregel zou ademruimte moeten creëren voor boeren in nood.

Op dit moment wordt de regeling verder uitgewerkt samen met de bankensector, maar u maakt zich sterk dat het hier gaat om een vorm van staatssteun die goedgekeurd is door de Europese Commissie.

Minister, vanaf wanneer zal de waarborgregeling beschikbaar zijn voor de boeren? Hoelang loopt de regeling? Welke conclusies zijn er gekomen uit het overleg met de bankensector? Welk budget wordt er gepland voor deze waarborgregeling? Vanwaar komt dit geld? Hoe kan de waarborgregeling bijdragen aan een gezonde landbouwsector, wanneer er voorlopig geen uitzicht is op beterschap? Is een waarborgregeling voor operationele kosten verantwoord, zonder extra begeleiding? Hoe zult u verhinderen dat bedrijven in nood het daardoor nog lastiger krijgen? Welk nut heeft deze waarborgregeling op lange termijn? Gaat het hier om een maatregel die enkel dient om op korte termijn meer ademruimte te creëren, of ziet u ook opportuniteiten om de situatie op lange termijn te verbeteren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Bij de besprekingen met de banken en ook bij het ketenoverleg hebben we het nieuwe systeem van waarborgregeling voorgesteld, om ook de banken over de streep te trekken iets te doen voor de sector. De reacties waren positief, maar iedereen is het erover eens dat de tijdelijke regeling op maat moet gebeuren. Het is de bedoeling dat elk bedrijf apart wordt bekeken zodat de best mogelijke oplossingen worden uitgewerkt.

Het inwerkingtreden van de tijdelijke waarborgregeling is afhankelijk van de goedkeuring. Dat zit al tamelijk ver. Normaal moet dat eind dit jaar klaar kunnen zijn. Er zijn al stappen gezet, onder andere richting de Inspectie van Financiën.

Het toekennen van een waarborg heeft geen impact op de begroting. De machtiging voor het VLIF om een waarborg toe te kennen, is al opgenomen in het uitgavendecreet en behelst ieder jaar ongeveer 40 miljoen euro. De toegekende waarborgen, zowel de waarborg voor investeringen en overnames als die tijdelijke waarborg, kunnen dus via die machtigingen worden verleend. We zijn ook heel vooruitziend geweest. Dat is een systeem dat we ook al hadden aangemeld bij Europa, en waarin we ook al hadden voorzien in die uitgaven. Het is nieuw. We gaan dat nu nieuw initiëren, maar we waren al vooruitziend en er was eigenlijk al helemaal in voorzien in ons systeem, zodat we daar snel mee vooruit kunnen gaan, terwijl Wallonië nu ook wel zoiets wil doen, maar eigenlijk nog volledig moet beginnen met het uitwerken ervan. U ziet dus dat we er als een goede huisvader of -moeder voor hebben gezorgd dat we ook een aantal mogelijkheden hebben in minder goede tijden.

Dat is natuurlijk een echt waarborgsysteem: pas wanneer de landbouwer failliet of in vereffening gaat, wordt er naar het saldo gekeken. De betalingen zullen dan ten laste worden genomen van de VLIF-kredieten die op dat moment beschikbaar zijn. De toekenning van een waarborg wordt ook gekoppeld aan het betalen van een beperkte waarborgbijdrage, die deel uitmaakt van de inkomsten van het VLIF. Dat is dus niet alleen een uitgave: er staat ook wel iets tegenover.

Daarnaast daalt de waarde van de toegekende waarborg in de tijd. Er is dus ook een afbouw. De landbouwsector is heel kapitaalintensief. De liquiditeitspositie van een landbouwbedrijf is ook een essentieel element in de bedrijfsvoering. Er zijn echter grote verschillen tussen subsectoren: niet elk bedrijf heeft dezelfde mogelijkheden of dezelfde problemen. We moeten dus echt iets op maat uitwerken.

Het VLIF en de betrokken banken engageren er zich dus toe om elk bedrijf met financiële moeilijkheden op bedrijfsniveau te bekijken. Dat is de tegenprestatie die de banken hebben gedaan voor die waarborgregeling. Bedrijven hebben meer

baat bij een regeling die maatwerk toelaat dan bij een generieke behandeling. Ieder dossier zal dus worden gekoppeld aan een grondige analyse, en ook aan een advies aan dat bedrijf. Een toegekende waarborg bedraagt steeds maximaal 80 procent van het aangegane krediet. Op die manier werken we aan oplossingen. Op korte termijn moet ook zo spoedig mogelijk in een eerste vorm van ondersteuning worden voorzien. De bedrijven kunnen zich ook steeds extra laten bijstaan, bijvoorbeeld door KRATOS, dat daarnet ook aan bod is gekomen.

Het VLIF heeft als primaire doelstelling het aanmoedigen van duurzame investeringen. Investerende landbouwers zijn ook meer vatbaar voor tijdelijke liquiditeitsproblemen. De tijdelijke waarborgregeling dient dus om investerende landbouwers te ondersteunen, zodat het tijdelijke gebrek aan liquiditeit kan worden opgevangen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is positief dat we inderdaad vooruitziend zijn geweest, dat we al ver staan in heel die kwestie. Ondertussen is ook bekend dat Febelfin ook een contactpunt zal openen voor boeren met liquiditeitsproblemen, om te onderhandelen met de banken. Minister, hoe past dat in uw verhaal? Staat dat los van de waarborgregeling die u nu doet? Of maakt dat de waarborgregeling overbodig, als de banken via Febelfin dan rechtstreeks onderhandelen met de boeren? Is de waarborgregeling dan nog echt nodig?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister, ook ik dank u voor uw antwoord. Ik wil wat duidelijkheid scheppen. We nemen dus extra steunmaatregelen in crisis. Men kan ons nu niet zeggen wat de opbrengst zal zijn met betrekking tot de Rendacfactuur. Daar hebben we het daarnet over gehad. Er is ook het Melkcontrolecentrum en wat daar eventueel uit kan komen. Dan is er die fameuze terugbetaling van de fosfaatstalen. Dat was ook 2,5 miljoen euro. Dan blijft er natuurlijk de actie die wordt gedaan tegenover de banken. Zo zien we wat duidelijk wat erbij is gekomen. Bravo voor de recuperatie van middelen in andere sectoren van uw departement. Mijn vraag blijft echter. Als men noodmaatregelen neemt, dan moet er toch ook een perspectief ter zake worden gemaakt, anders heb je alleen maar een repetitie van noodmaatregelen voor die en die crisis. Ik vermoed dat daar ook aan wordt gedacht en dat we dat ook samen kunnen bespreken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We hebben hier een hele gedachtewisseling gehad, met in detail alle maatregelen die we hebben genomen. Die zijn allemaal uitgevoerd: de verhoging wat de melkcontrole betreft, die stalen en dergelijke meer. In al die dingen is eigenlijk voorzien in de begroting 2015. Sommige lopen ook al de volgende jaren. Dat blijft eigenlijk ongewijzigd. Bij al die diverse initiatieven is dat nagekomen.

We hebben er in dit geval net de bankensector, Febelfin van kunnen overtuigen om ook op een hoger niveau – dus niet alleen de persoon waarmee het bedrijf altijd onderhandelt – heel specifiek bedrijven te gaan doorlichten en echt op maat advies te geven en te begeleiden. Dat is het engagement dat daartegenover staat vanwege de banken. Dat moet een structurele oplossing bieden voor bedrijven die tijdelijk liquiditeitsproblemen hebben. Dat is dus echt wel een afspraak met de banken, met die koepel, die ermee akkoord gaat dat dit ertegenover staat. Wij hebben die waarborgregeling, maar zij doen dan op een hoger niveau echt ernstige doorlichtingen van bedrijven. Zij geven dan echt advies over hoe die uit die moeilijke situatie geraken en voorkomen dat ze opnieuw liquiditeitsproblemen hebben. Dat is eigenlijk de afspraak die bij het bankenoverleg is gemaakt.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, u hebt me enigszins gerustgesteld, want ik was toch een beetje ongerust toen ik las dat er een waarborg zou worden gegeven ook al om veevoeder aan te kopen. We moeten er toch over waken dat dit voor sommige bedrijven geen uitstel van executie is en de schuld nog groter wordt. Maar goed, u zegt dat men echt op bedrijfsniveau en met de banken zal samen-zit-ten. Ik kan me inderdaad niet voorstellen dat we toch nog verdere reanimatiepogingen zullen doen voor een bedrijf dat niet meer te redden valt. Ik ben daar toch wel tevreden over.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over ggo's en Monsanto – 64 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, ik dank de medewerkers om me te verwittigen. Ik ben voorzitter van een andere commissie, die in vergadering is, vandaar. Ik vind dat niet fijn, want eigenlijk kom ik heel graag naar deze commissie. Ik wil deze thematiek ook van nabij volgen. Ik kan echter maar op één plaats tegelijk zijn.

Voorzitter, minister, geachte leden, volgens de nieuwe regeling van de Europese Unie kunnen lidstaten en regio's aangeven aan de Europese Commissie, maar ook aan fabrikanten, dat ze bepaalde genetisch gemodificeerde organismen niet of nog niet willen toelaten op hun grondgebied. De deadline voor die zogenaamde opt-out was in een eerste fase 3 oktober. Nogal wat Europese lidstaten, waaronder al onze naaste burens, hebben aan de Europese Commissie laten weten gebruik te willen maken van de opt-out. Mijn schriftelijke vraagstelling is achterhaald: ik zei erin dat het er negen waren, maar ondertussen zijn het er nog een pak meer.

Die opt-out is een eenvoudige procedure: die verloopt via een briefje aan de Commissie ter zake. Het gaat onder meer over Frankrijk, over delen van het Verenigd Koninkrijk – niet Engeland, maar wel Schotland en Wales –, over Nederland, over Duitsland, dacht ik. Ook onze Waalse burens hebben geopteerd voor die opt-out. Zoals het er nu naar uitziet, zal een meerderheid van de Europese landen en deelstaten eigenlijk neen zeggen tegen de komst van ggo's op hun grondgebied. Indien ze dat niet doen, dan moeten ze natuurlijk per aanvraag telkens afwegen of ze dat product toelaten op hun grondgebied, maar de opt-out is een algemene uitstap uit het systeem.

Momenteel gaat het eigenlijk maar over één concreet dossier dat de aanleiding is geweest voor deze procedure. Minister, ik weet ook dat de procedure in de voorronde op Europees niveau heel veel voeten in de aarde heeft gehad, en het eigenlijk ook wel een compromis van een compromis is geweest. Het gaat dus momenteel maar over één dossier, dat van ggo-gewas MON810, een maïssoort van Monsanto met een ingebouwd pesticide. Er zitten echter natuurlijk ook nog een aantal andere soorten, vooral maïssoorten, aan te komen.

Minister, 3 oktober is ondertussen voorbij, en dus heb ik de volgende vragen. Heeft Vlaanderen bij de Europese Commissie of bij Monsanto – want het kan ook bij de producent – voorbehoud aangetekend tegen het gebruik van MON810? Waarom wel of waarom niet? Had u hierover overleg met uw Waalse of Brusselse collega's of met uw collega's uit onze buurlanden? Ik had een centrale vraag niet gesteld,

omdat de datum toch is verstreken: ik neem aan dat Vlaanderen niet deelneemt aan die totale opt-out, zoals het Waalse Gewest dat bijvoorbeeld wel doet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Geachte leden, voor alle duidelijkheid en om geen misverstanden te doen ontstaan: het is niet zo dat er binnenkort ggo's kunnen worden geteeld in lidstaten die geen opt-out hebben ingeroepen. Het zijn niet de lidstaten zelf, maar in eerste instantie de Europese Unie die toelating moet geven voor die ggo's. Die toelating gebeurt via een expertencomité, waarin de lidstaten ook zetelen. Als die experts het niet eens geraken, wat vaak wel eens gebeurt, gebeurt het via een beslissing van de Europese Commissie. Indien de Europese Unie geen teelttoelating zou geven of de huidige toelating voor MON810 die er al is, niet zou verlengen, dan zullen die ggo's nergens in Europa worden geteeld. De lidstaten hebben op dit moment inderdaad de vraag gekregen om een keuze te maken, terwijl eigenlijk achteraf zou kunnen blijken dat die keuze er helemaal niet toe deed, omdat de kans bestaat dat de Europese Unie überhaupt geen toestemming geeft voor de toelating of hernieuwing van de acht voorliggende ggo's.

Het is ook niet zo dat lidstaten die nu wél die opt-outmogelijkheid hebben gebruikt, met zekerheid geen ggo's zullen toelaten op hun grondgebied. De lidstaten kunnen te allen tijde hun opt-out intrekken. De komende weken zal duidelijk worden wat de beweegredenen waren voor die opt-out, en of daar al dan niet verder op wordt ingegaan. Het valt dan ook niet uit te sluiten dat sommigen de opt-out inriepen om tijd te winnen en de beslissing nog wat voor zich uit te schuiven, tot op het moment dat er binnen de Europese Unie een beslissing wordt genomen. Men moet dus goed weten dat men na die beslissing van die opt-out daar telkens op kan terugkomen.

Men moet ook weten dat de opt-outkeuze geen betrekking had op ggo's in het algemeen, maar op acht specifieke maïs-ggo-dossiers. De lidstaten hebben op dit moment dus niet een algemene keuze of brede opt-out moeten formuleren. Stel dat de Commissie een toelating zou geven voor de acht ggo's, dan hebben alle lidstaten dus nog een tweede opt-outmogelijkheid verderop in het proces. Als Europa dus op een bepaald moment beslist die acht ggo-maïssoorten binnen te laten, dan kunnen wij nog altijd een opt-out vragen. Dat Vlaanderen in deze fase geen uitsluiting heeft aangevraagd voor zijn grondgebied, sluit niet uit dat we dat in een latere fase zouden kunnen doen, als we wetenschappelijke vragen zouden hebben.

MON810, de maïs-ggo van Monsanto, is werkzaam tegen een insect, de maïs-wortelboorder. Het is op dit moment de enige ggo die in Europa is toegelaten. In theorie zou die dus ook bij ons in Vlaanderen kunnen worden geteeld, maar dat gebeurt niet, omdat MON810 resistent is tegen een insect dat bij ons niet voorkomt. Eigenlijk zijn we dus bezig met een theoretische discussie: het probleem rijst vandaag niet. Het gaat dus over een hernieuwingsaanvraag van de bestaande teelttoelating voor MON810, dat bij ons niet wordt gebruikt. Er zijn dus verschillende fasen en momenten voor die opt-out. Die heb ik daarnet al geschetst.

We hebben inderdaad dus beslist om niet in te gaan op die opt-out in een eerste fase, omdat het eigenlijk een theoretische discussie is. Het is ook zo dat voor het Vlaamse ggo-beleid objectieve en wetenschappelijke inzichten altijd de leidraad zijn. We blijven daar ook bij. Ik heb dat al een paar keer gezegd. We houden ons heel strikt aan die lijn. We moeten ook streven naar sterke risicoanalyses, want het is ook cruciaal dat, als er een kans bestaat op een veiligheidsrisico voor mens en leefmilieu, dat voor ons niet kan. We blijven dus bij die objectieve lijn, en op basis daarvan was er nu absoluut geen reden om die opt-out te vragen, aangezien het eigenlijk veeleer een theoretische discussie is. Op het moment dat er een nieuwe vraag komt, of dat er nieuwe beslissingen worden genomen, zullen

we bekijken wat we doen. We blijven dus consequent bij de houding die we altijd hebben aangenomen. Dat zullen we ook blijven doen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor uw verhelderende antwoord. Voorzitter, u ziet dat we altijd kunnen bijleren. Dit is inderdaad een theoretische discussie, waar we op zich niet verder mee komen. Ik wil er vandaag ook niet verder ten gronde over discussiëren. Ik denk ook niet dat dat aan de orde is. Minister, wel wil ik het volgende opmerken over die objectieve en wetenschappelijke inzichten. U weet net zo goed als ik dat er zelfs in de wetenschappelijke wereld niet alleen verschillende meningen, maar ook verschillende inzichten zijn. Het is heel erg moeilijk, ook voor de politiek, denk ik, om finaal af te wegen of er al dan niet risico's zijn bij bepaalde rassenteelten enzovoort.

We blijven dit verder opvolgen en zullen zien wat er gebeurt.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, ik ben blij dat de heer Caron hier geraakt is omdat we anders ggo's en Monsanto niet in één adem zouden hebben horen uitspreken. Ondertussen hebben vijftien lidstaten te kennen gegeven geen ggo's in hun land te willen toestaan. Dat betekent niet dat Vlaanderen daarin moet meestappen. Met de kennis die we in huis hebben, zijn we goed geplaatst om het wetenschappelijk onderzoek te staven. Dat stelt me dan ook gerust. Er is een concreet voorbeeld aangehaald van een bepaalde maïssoort, maar dat is nu niet van toepassing. We kunnen stellen dat Europa erg streng is in de regelgeving met betrekking tot de toepassing van ggo's. Naast het wetenschappelijke aspect mogen we daardoor stellen dat we heel veilig zitten in Europa. Uw Europees parlements lid, de heer Staes, noemt ggo's een volstrekt overbodige technologie, maar waar blijft het bewijs dat dit het geval is?

Minister, in hoeverre is de opt-out juridisch waterdicht? Kunnen bedrijven hier tegen juridische stappen ondernemen?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik deel uw standpunt dat we dit genuanceerd en pragmatisch moeten bekijken. Alles moet wetenschappelijk onderbouwd zijn op het vlak van veiligheid voor de gezondheid, het leefmilieu enzovoort. Ik ben blij dat u de dingen in de juiste context plaatst. Het is soms nogal verwarrend. Als ik u goed heb begrepen, kan elke lidstaat op elk moment nog een opt-out nemen. Het is momenteel nog geen definitieve keuze. Kunt u dat bevestigen?

Een tijd geleden hebben we hierover al eens vragen gesteld. Toen ging het vooral over de verschillen binnen één lidstaat tussen de gewesten op het vlak van co-existentieregels. Toen hebt u gezegd dat pas op het ogenblik dat een lidstaat beslist om ggo-teelt toe te laten en de buurlidstaat of het buurgewest beslist om dat niet te doen, duidelijke afspraken moeten worden gemaakt. Het is nu nog niet echt aan de orde, maar er begint zich een duidelijk patroon af te tekenen dat bepaalde landen of gewesten tegen ggo's zijn en willen kiezen voor de opt-out. Is het niet moment om hierover al voorzichtig overleg te beginnen?

Jos De Meyer (CD&V): Ik onthoud vooral dat de problematiek genuanceerd moet worden benaderd en wetenschappelijk gefundeerd moet zijn.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om terug te komen op mijn vraag van vorig jaar over het gebruik van ggo's in de aardappelteelt. Daar worden we wereldwijd en in Vlaanderen geconfronteerd met tonnen sproeistoffen. Dat is zeker niet altijd

voordelig voor het leefmilieu. Het wetenschappelijk onderzoek op dat vlak moet zeker een kans krijgen om verder te gaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De bedrijven die dit aanvragen, hebben nog een beroepsmogelijkheid. Ik heb een schema bij dat duidelijk aangeeft hoe de procedure in Europa in elkaar zit. Het is wel in het Engels, maar ik wil het graag onder de leden verspreiden.

Het is ook niet zo dat we geen regeling hebben. Nu al is er een co-existentie-regelgeving waaraan iedereen moet voldoen. We moeten volgens Europa inderdaad afspraken maken met onze buurlanden en buurregio's. Met Wallonië is dat niet echt nodig omdat we daar al afspraken hebben gemaakt. We zullen moeten nagaan hoe het zit met onze buurlanden. Onze analyse is dat we daarmee weggunnen, maar we bekijken het verder.

Ik stel voor dat u het Europese schema instudeert en dat we volgende week examen afnemen. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): De heer Vanderjeugd zet mij ertoe aan om toch nog iets te zeggen. Als wij op de stoel van mevrouw Schauvliege zouden zitten, kozen we voor de opt-out. U kent ons standpunt.

Ik wil dit echter ook een positieve invulling geven. We zijn grote voorstander van het technisch en landbouwkundig onderzoek zoals het vandaag gebeurt door enkele instituten, zoals het ILVO en de provinciale onderzoeksinstituten. De opmerking van de voorzitter over pesticiden in de aardappelteelt indachtig, is het zo dat er al veel verbetering is gerealiseerd. De productieopbrengsten zijn veel hoger dan twee decennia geleden. Dat is daaraan te danken. We kunnen nog meer resultaten verkrijgen door daar verder op in te zetten. Ik twijfel er ook niet aan dat dit zal gebeuren. Door de goede samenwerking tussen de provincies, het ILVO enzovoort te stimuleren, helpen we de kwaliteit van onze landbouw meer vooruit dan met een soort geloofsbelijdenis in de ggo's. Ik wil met dit betoog het geloof in het onderzoek en de kwaliteit ervan beklemtonen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opvolging van het blauwtongvirus
– 79 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): In januari gaf het wetenschappelijk comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) in een advies aan dat de kans reëel is dat blauwtong opnieuw zal opduiken in onze regio, mogelijk eind 2015 of in de loop van 2016. In 2006 brak blauwtong serotype 8 uit in Noord-Europa. Blauwtong veroorzaakte toen enorme verliezen voor de Vlaamse rundvee-, geiten- en schapenhouders. Het FAVV adviseerde een algemene vaccinatie zodra er melding is van een uitbraak binnen de zone van 700 kilometer rond Brussel.

In Frankrijk zijn momenteel reeds bedrijven besmet met blauwtong serotype 8, meer bepaald in het departement Allier, op een kleine 600 kilometer van Brussel. Er

is een veiligheidsperimeter van 150 kilometer rond de besmette bedrijven ingesteld. Binnen deze zone is men met monitoring en vaccinatie gestart. Het voedselagentschap roept daarom op tot verhoogde waakzaamheid. Alle herkauwers die uit het risicogebied worden aangevoerd, moeten worden afgezonderd en binnen twee dagen na aankomst getest worden op blauwtong. Enkel gevaccineerde dieren mogen worden ingevoerd.

Deze virale ziekte is een federale bevoegdheid. U gaf echter in de commissie aan dat u dit ook vanuit Vlaanderen van zeer nabij zou opvolgen, zeker omdat uit het verleden is gebleken dat blauwtong grote schade kan aanrichten in onze Vlaamse landbouwsector.

Minister, wat is de stand van zaken van het overleg tussen de gewesten en de federale overheid dat u zou aangaan? Werd er een protocol opgemaakt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dierenziektebestrijding is inderdaad een federale bevoegdheid, maar er is heel goed overleg. Periodiek, op vaste tijdstippen, is er overleg tussen het federale voedselagentschap en de gewestelijke landbouw-administraties. De blauwtongdreiging kwam aan bod op 21 september 2015 in het Raadgevend Comité van het FAVV en op 29 september 2015 in de werkgroep van het Sanitair Fonds.

Er zijn vandaag geen redenen tot paniek, maar er is wel een verhoogde waakzaamheid. Zo worden er bijvoorbeeld analyses uitgevoerd op alle vee dat vanuit de getroffen regio wordt ingevoerd.

Er zijn op dit momenten bij ons geen redenen tot paniek, maar er is wel een verhoogde waakzaamheid. Zo worden er bijvoorbeeld analyses uitgevoerd op alle vee dat vanuit de getroffen regio bij ons wordt ingevoerd. Die afspraken en de samenwerking lopen goed. We worden altijd zeer strikt op de hoogte gebracht door het federale niveau als er iets wordt vastgesteld. We hebben dat onlangs nog kunnen zien: toen er in Limburg in een rundveebedrijf rundertuberculose werd vastgesteld, zijn we zeer accuraat op de hoogte gebracht door het federale niveau. De afspraken lopen dus goed. We zien dan ook geen reden om nu iets anders te gaan doen, gezien de goede ervaringen. We blijven dat uiteraard verder goed opvolgen.

In september waren er 25 besmette bedrijven in midden-Frankrijk. Daarom is er bij ons een verhoogde waakzaamheid.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Bij het debat in januari heb ik vermeld dat we nog even tijd hadden, maar dat we die tijd wel degelijk goed moesten benutten. Ik ben blij dat dat het geval is. U geeft aan dat er periodiek overleg is, dat de afspraken goed lopen. Dat is een positief signaal. Hoewel een groot deel van deze problematiek federale bevoegdheid is, is het heel belangrijk dat Vlaanderen dat van dichtbij opvolgt. U bent daartoe bereid. Dat is zeer positief, omdat het te belangrijk is voor onze Vlaamse landbouwsector.

Ik heb nog een vraag: binnen een straal van 700 kilometer zou er een initiatief op het vlak van vaccinatie worden genomen door het Federaal Agentschap. Bent u ervan op de hoogte dat dit zou gebeuren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal navragen wat de stand van zaken is. Ik heb die gegevens hier nu niet bij me, maar ik vraag het na.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.